

Satellietcommunicatie & Ruimtevaart

*Wij bieden toegang tot de ruimte voor veilige
en betrouwbare Nederlandse ruimtevaart
toepassingen*

28 juni 2018

Feiten & cijfers

- Ca. 330 medewerkers.
- Kantoren in Groningen en Amersfoort.
- Opgericht in 1927 als onderdeel van PTT.
- Sinds 1989 onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
- 90.000 vergunninghouders en registraties.
- baten 43 mln.
- Twee taakgebieden:
  - beleidsuitvoering;
  - toezicht.

Wat doet Agentschap Telecom? (1)

Beleidsuitvoering

Verwerven, verdelen en beheren van frequentieruimte:

- mobiele netwerken, omroepen, draadloos apparatuur, marifoon, radiozendamateurs, satellietcommunicatie, zwaailichten sector etc.;
- stimuleren innovatie: o.a. via experimenteervergunningen;
- nationaal en internationaal werkveld.

Toezicht/handhaving

Naleving van vergunningsvoorwaarden meten en bevorderen:

- deskresearch, monitoring en inspecties (land/water/lucht/ruimte);
- storingsvrij gebruik van elektrische apparaten (EMC).

Wat doet Agentschap Telecom? (2)

Enkele andere taken

- Wet uitwisseling informatie ondergrondse netten (grondroerders);
- Informatieveiligheid en bewaarplicht telecomgegevens;
- Meldloket verstoring continuïteit openbare elektronische netwerken;
- Wet Ruimtevaartactiviteiten.

Als 'technical regulator':

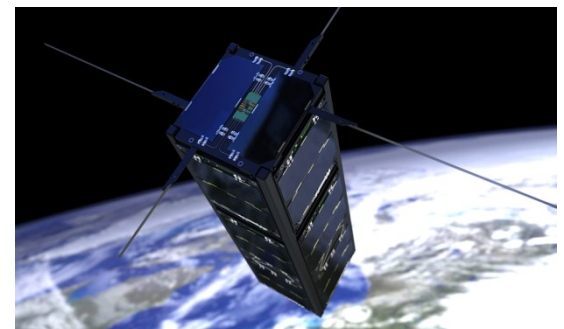
- richting geven;
- ontwikkelingen faciliteren;
- waar nodig passend ingrijpen.

Rol

Een steeds meer proactieve, regisserende, faciliterende en meedenkende rol.

Ons werkveld

Satellietcommunicatie & Ruimtevaart (1)

Doelstellingen:

Missie: Wij zorgen voor toegang tot de ruimte voor Nederlandse satellieten voor veilige en betrouwbare ruimtevaart toepassingen
het regelen van frequentieruimte en baanposities (ITU filings):
te voldoen aan internationale verdragsverplichtingen (ITU, UNOOSA).

Hoofdtaken:

- notificerende administratie voor NL satellietoperators;
- vergunningverlening, coördinatie en notificatie satelliet grondstations (bijv. grondstations Burum en Radioastronomie stations);
- uitvoering Wet ruimtevaartactiviteiten;
- belangenbehartiging NL satellietbelangen in internationale gremia (EC, ECC, ITU, WRC, UNOOSA).

Taakvelden Satellietcommunicatie & Ruimtevaart (2)

Twee opdrachtgevers

- Directoraat Generaal Energie, Telecom en Markten (Satellietcommunicatie);
- Directoraat Generaal Bedrijfsleven en Innovatie (Wet Ruimtevaartactiviteiten).

Regelgevend kader

- Satellietcommunicatie:
  - ITU Radio Regulations;
  - geen basis in NL Telecommunicatiewet;
  - samenwerkingsovereenkomsten met satellietoperators.
- Wet Ruimtevaartactiviteiten:
  - het reguleren van ruimtevaartactiviteiten onder Nederlandse jurisdictie door vooraf toestemming te geven en 'continu' toezicht te houden;
  - voldoen aan internationale ruimtevaartverdragen.

Agentschap Telecom als Notificerende Administratie

Notificerende administratie:

- alleen overheden kunnen afspraken maken over het gebruik van de ruimte;
- voorafgaand aan bouw, lancering en operationalisering van de satelliet is een samenwerkingsovereenkomst vereist;
- verworven frequentierechten en baanposities (ITU-filings) zijn NL assets;
- momenteel 7 NL satellietoperators en op korte termijn 8 (Defensie).

ITU Filingproces (complex en langdurig):

- filingrechten bepalend voor satellietontwerp en -bouw;
- filingaanvraag NL satellietoperator via Agentschap Telecom (advies en controle);
- coördinatieproces met ITU en andere Administraties → storingsvrij opereren;
- discussies complex door o.a. markttoegang en 'papieren' satellieten;
- verwerven van filingrechten duurt gemiddeld 2-5 jr., uitgezonderd nano-satellieten die opereren in de Amateur frequentiebanden (1jr).

Nederlandse satellietoperators

Aantal satellieten onder NL jurisdictie:

NL satellietoperators	Aantal satellieten	Wra Vergunning?
SES New Skies Satellites BV	10	Ja
Spectrum Five BV	-	Nog onbekend
ISIS Space BV	1	Ja
TU Delft	2	Ja
Stichting AMSAT-NL	1	Ja
Hiber	2 in 2018 verwacht	Ja
Viasat Netherlands BV	-	Nog onbekend

Toename verwacht van het aantal satellieten onder NL jurisdictie:

- groei aantal nieuwe ruimtevaart initiatieven (GEO en LEO);
- groei van het aantal satelliet operators, mede door aanhoudende belangstelling van buitenlandse satellietoperators om zich te vestigen in Nederland;

Uitvoering en toezicht Wet ruimtevaartactiviteiten (1)

Waarom de Wet ruimtevaartactiviteiten?

- lidstaten internationaal verantwoordelijk en aansprakelijk voor nationale ruimtevaartactiviteiten: .
- beperken van de staatsaansprakelijkheid:
  - vooraf toestemming geven;
  - 'continu' toezicht.

Welke activiteiten vallen onder de Wet ruimtevaartactiviteiten?

- organiseren van ruimtevaartactiviteiten in de ruimte vanuit NL, of vanaf een NL schip of luchtvaartuig;
- Ruimtevaartactiviteiten zijn:
  - lanceren;
  - bedienen van de vlucht (vluchtfase);
  - geleiden van bestuurbare satellieten (beheers- en controleactiviteiten);
  - beheren van *on*bestuurbare satellieten (bijv. huidige generatie cubesats).

Uitvoering en toezicht Wet ruimtevaartactiviteiten (2)

Wet ruimtevaartactiviteiten omvat:

- vergunningplicht (voor de activiteit, niet per satelliet);
- verzekeringplicht ('WA' verzekering);
- registratieplicht (openbaar nationaal en internationaal register).

Audits ter ondersteuning van Vergunningverlening en Toezicht:

- ruimtevaartpartners dekken 3 kennisgebieden af:
  - ruimtevaarttechnologie (NLR);
  - verzekering/juridisch (UL-IIASL);
  - financieel (PwC).
- auditrapportage(s) mede bepalend voor besluitvorming over o.a.:
  - de vergunningsvoorwaarden;
  - minimale hoogte v.d. dekking van de aansprakelijkheidsverzekering;
  - hoe 'continu' toezicht houden.

Ontwikkelingen

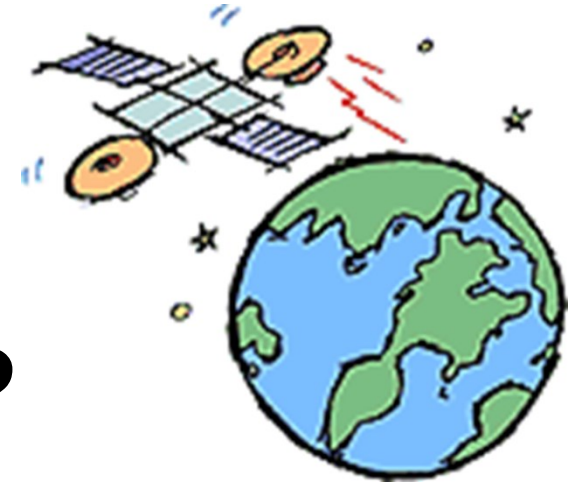
- Het regelgevend kader voorziet niet altijd in nieuwe ontwikkelingen:
  - Wet Ruimtevaart activiteiten vooral gestoeld op geostationaire satellieten;
  - Privatisering in de ruimtevaartsector zorgt voor meer en andersoortige internationale samenwerkingsverbanden:
    - bijv. aansturing buitenlandse satellieten.
- Herijkt Satellietbeleid:
  - Toenemende belangstelling buitenlandse satelliet operators die onder NL jurisdictie wil opereren;
  - Niet iedere partij wordt geaccepteerd:
    - Economische spin-off is vereist.

Tip: informeer AT tijdig over nieuwe projecten!

- Nederland/AT voldoet aan de internationale procedures voor het verwerven van ruimteposities en frequenties;
- Doorlooptijden zijn essentieel voor een satellietproject;
- Nederland/AT verleent geen ondersteuning aan 'illegale' (niet internationaal of niet tijdig aangemelde) satelliet projecten.

Vragen?

Johan Kroon
Agentschap Telecom
Emmasingel 1
9726 AH Groningen
www.agentschaptelecom.nl
Email johan.kroon@agentschaptelecom.nl
Mob +31 (0)6 2508 8986